

Februar

2020

BILTEN 2

PSSS UŽICE

SADRŽAJ BILTENA

Tema: Stanje Useva; Đubrenje Lucerke -dipl. inž. Ljubodrag Pantelić, savetodavac za ratarstvo	(strana 3-4)
Tema: Mikotoksin Patulin dipl. inž. Andrija Radulović, savetodavac za voćarstvo	(strana 4-5)
Tema: Suzbijanje korova u usevu lucerke dipl. inž. Zorica Lazić, savetodavac za zaštitu bilja	(strana 5-6)
Tema : Beli drvotač-Zauzera pyrina dipl. inž. Milena Ćirić, savetodavac za zaštitu bilja	(strana 6)
Tema: Obnova registracije poljoprivrednih gazdinstava i subvencije po hektaru u 2020. godini -dipl. inž. Bojana Nešić savetodavac za agroekonomiju	(strana 7)
Tema: Zimsko mirovanje voćaka dipl. inž. Nebojša Brzaković, savetodavac za voćarstvo	(strana 7-8)
Tema : Ishrana teladi u periodu odlučivanja dipl. inž. Dejan Stanković ,savetodavac za stočarstva	(strana 9)
Tema: Organska proizvodnja kupine dipl. inž. Snežana Janjić, savetodavac za voćarstvo	(strana 9-10)
Tema: Šumadinka – domaća sorta višnje dipl. inž. Ana Đoković ,savetodavac za voćarstvo	(strana 11)
Prognoza i izveštavanje o prisustvu biljnih bolesti i štetočina: Bakterijska plamenjača jabučastog voća - Erwinia amylovora dipl. inž. Milenko Gavrilović, stručni saradnik.	(strana 12-13)
Dominantne mesečne cene preuzete iz biltena STIPS-a	(strana 14-17)

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA DOO“ UŽICE

- dipl. ing. Ljubodrag Pantelić, direktor -savetodavac za ratarstvo
- dipl. ing. Milenko Gavrilović, stručni saradnik za zaštitu bilja
- dipl. ing. Nebojša Đurić, savetodavac za stočarstvo
- dipl. ing. Zorica Lazić, savetodavac za zaštitu bilja
- dipl. ing. Milena Čirić, savetodavac za zaštitu bilja
- dipl. ing. Bojana Nešić, savetodavac za agroekonomiju
- dipl. ing. Andrija Radulović, savetodavac za voćarstvo
- dipl.ing. Nebojša Brzaković, savetodavac za voćarstvo
- dipl.ing. Dejan Stanković, savetodavac za stočarstvo
- dipl.ing. Snežana Janjić, savetodavac za voćarstvo
- dipl.ing. Ana Đoković, savetodavac za voćarstvo

50 GODINA SA VAMA

PSSS LIDER INFORMACIJA

koji prati i implementira nove trendove i tehnologije u proizvodnji, specifičan sistem rada i implementacija novih znanja, lidersku poziciju znanja implementira u proizvodnju kod neposrednih proizvođača.

Kroz svakodnevno obavljanje svojih aktivnosti postajemo prepoznatljivo ime na tržištu znanja.

Spremni smo sa pružimo stručnu pomoć iz oblasti:

- ratarstva
- stočarstva
- voćarstva
- zaštite bilja
- kao i da otklonimo sve nedoumice u poljoprivrednoj proizvodnji

PSSS je sistem koji ima:

- 50 punih godina rada;
- 15 zaposlenih stručnjaka sa sedištem u Užicu
- Profesionalan stručni kadar koji jednostavno i brzo povezuje znanje sa praksom
- Ažuriranje novih stručnih informacija i znanja

Brz protok informacija od PSSS prema vama i obrnuto, omogućava efikasno rešavanje nastalih problema!

Telefoni /fax službe: 031/513-754, 516-266 e- mail: pssuzice@sbb.rs

Stanje useva

U višim predelima formirao se snežni pokrivača što će produžiti zaštitu useva od mrazeva. Dodatne količine padavina ovog puta su obezbedile dovoljnu količinu nedostajuće vlage. **Poljoprivrednici bi trebalo da urade potrebne analize kako bi se pripremili za prvu prihranu ozimih žita.**

Đubrenje lucerke

Lucerka je izuzetno osetljiva na visoku podzemnu vodu, koja se duže zadržava na dubini oko 1mm i manje. Naime na ovakvom zemljištu koren bude ugušen, što ima za posledicu propadanje lucerke. Takođe joj ne odgovara prisustvo vode koje se teško proceduje i duže zadržava na površini.

U pogledu mehaničkog sastava najbolje joj odgovaraju srednje teška zemljišta, duboka sa dobrim vazдушnim, vodnim i toplotnim režimom. Teže podnosi zbijena i glinovita, a još teže peskovita, a za vodu lako propustljiva zemljišta. Lucerki najviše odgovara pH u granicama 6,0 – 7,0. Uz dobru obradu i đubrenje ona može uspevati i na pseudogleju sa 5,0 – 5,5 ali joj je smanjen životni vek.

Zemljište na kome se gaji lucerka mora biti dobro aerirano. Lucerka iznosi znatne količine osnovnih elemenata (NPK) i Ca, zbog toga se mora mineralnoj ishrani posvetiti znatna pažnja.

Prema fosforu ima srednje zahteve, ali ako ovog elementa ima dovoljno, jako se remeti fiziološka ravnoteža. Njegov raspored u biljci je neravnomeran. Pretežno se nalazi u meristemskom tkivu (vegetativne tačke rasta) i generativnim organima. Stablo i list najmanje sadrže fosfora u fazi cvetanja. Više ga sadrži seno prvog ili drugog otkosa. Mlade biljke imaju slabiju usisnu moć fosfora, pa ga je potrebno dodavati u pristupačnom obliku.

Đubrenje fosforom se vidljivo manifestuje na povećanje prinosa, prvenstveno zato što su naša zemljišta slabo obezbeđena fosforom. Lucerka se svrstava u grupu kalijumovih (kalifonih) biljaka. Njoj je kalijum naročito potreban u vreme toplih dana vegetacionog perioda, jer reguliše sadržaj vode u citoplazmi i stvara otpornost na sušu. Kada su visoke dnevne temperature, niska relativna vlaga vazduha, tada je najveća koncentracija kalijuma u listovima. Lucerki treba kalijum u nesmanjenoj količini, sve dok biljka raste i ne pređe u fazu punog cvetanja, kada dolazi do povlačenja kalijuma u centralne delove stabla, lisne drške i list, a dominaciju preuzimaju katjoni kalcijuma.

Pravilnim đubrenjem sa P_2O_5 i K_2O može se znatno proširiti areal gajenja lucerke na manje povoljnim zemljištima.

U proizvodnji lucerke mora se posvetiti pažnja i kalcijumu, kao gradivnom elementu.

Naime, njegova značajna uloga je u održavanju koloidno – hemijske strukture ćelija u fiziološkoj ravnoteži, neutrališe nepoželjne kiseline u ćelijama, stvarajući neutralne soli (oksalati), takođe značajan je element u sintezi ugljenih hidrata.

Ranije se smatralo da lucerku, kao leptirnjaču ne treba đubriti azotom, jer se ona obezbeđuje potrebnim količinama „azotofiksacijom“ (vezivanjem iz vazduha). Međutim, đubrenje lucerke azotom u savremenoj proizvodnji pokazalo se neophodnim. Količina azota od 50 – 60 kg/ha može se smatrati „graničnom“ u prvoj godini života lucerke, a primenom većih količina, može da umanjí simbiozu bakterije i ograniči razvoj korena.

Za visoku produkciju biljne mase nije u većini slučajeva dovoljna aktivnost kvržičnih bakterija da se nakupi dovoljna količina azota.

Dodavanje NPK ne raditi napamet, već na osnovu urađene analize. Posebnu pažnju obratiti na N, jer suvišak može biti štetan po usev.

Ljubodrag Pantelić, dipl.inž.

Mikotoksin-Patulin

U zavisnosti od klimatskih prilika u toku vegetacije, kao i od uložene agrotehnike, odnosno zaštite, ubrani plodovi pojedinih voćnih vrsta su različito podložni truljenju tokom čuvanja.

Najčešći uzročnici truljenja i propadanja plodova su gljive iz roda *Penicilium*, *Aspergillus*, *Altermarin* i dr. Ove gljive na plodovima kao produkt metabolizma proizvode *mikotoksine* koji se nalaze na površini i u unutrašnjosti zahvaćenog ploda.

Mikotoksini su otrovi, bez mirisa i ukusa koji uneti sa voćem i povrćem predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi i životinja. Vrlo su stabilni i teško se odstranjuju iz biljnih i životinjskih tkiva. Neki se ne mogu uništiti na visokim temperaturama u preradi.

Poznato je više od 400 mikotoksina, a jedan od najpoznatijih u voćarstvu je PATULIN. On je proizvod metabolizma iz gljive (*Penicilium expansum*). Ispitivanja su pokazala da je najveći dnevni unos Patulina u hrani po kg telesne mase kod dece najranijeg uzrasta (dojančadi). Plodovi mogu biti zaraženi u toku vegetacije i u toku manipulacije, berbe, sortiranja, transporta i čuvanja. Plesnavost se najčešće nalazi u jabukama, kruškama, breskvama, kajsijama, grožđu, a najštetnije je njegovo prisustvo u kašama i sokovima od jabuka.

Otkrivanje prisustva mikotoksina u plodovima može se najpouzdanije vršiti hromatografskim metodama sam vizuelni pregled voća i prisustvo truleži može ukazati da mikotoksini već postoje.

Kako proizvesti voće bez mikotoksina?

Potpuno eliminisanje mikotoksina iz hrane bilo bi idealno ali je praktično neizvodljivo jer se gljive koje ih sintetišu nalaze svuda oko nas. međutim, faktori koji utiču na razvoj toksičnih gljiva i mikotoksina mogu se kontrolisati.

U prevenciji kontaminacije toksičnim gljivama i mikotoksinima pre i u toku berbe neophodna je dobra poljoprivredna praksa koja podrazumeva gajenje otpornih sorti prema abiotičkim i biotičkim sredstvima, blagovremenu primenu đubriva, upotrebu insekticida, fungicida, pravilno navodnjavanje, minimalno povređivanje u berbi i manipulaciji plodova.

Takođe, od velikog je značaja pravilno skladištenje i čuvanje plodova, kontrola vlage i temperature, higijena skladišnog prostora i opreme kao i suzbijanja mikroorganizama u skladištu.

Andrija Radulović, dipl. inž.

Suzbijanja korova u usevu lucerke

Lucerka (*Medicago sativa*) je višegodišnja njivska biljka. Gaji se u gustom sklopu, sa više košenja u toku vegetacionog perioda. Zbog specifičnosti u načinu gajenja, u usevulucerke postoje povoljni uslovi za pojavu korova.

Postoje bitne razlike u sastavu i građi korovske zajednice u prvoj i kasnijim godinama postojanja useva.

Osnovne mere za suzbijanje korova su:

- rigolovanje površine pre zasnivanja lucerišta;
- duboko oranje;- predsetvena priprema zemljišta;- vreme, gustina i dubina setve;
- kosidbom sprečavati plodonošenje korova;
- upotreba herbicida.

Zaštita lucerke u zasnivanju

Kad biljke razviju prvu trolisku, za suzbijanje jednogodišnjih i višegodišnjih uskolisnih i širokolisnih korova:

- cikloksidim (Focus ultra).
- imazamoks(Pulsar 40) - faza druge troliske

Zaštita zasnovane lucerke pre kretanja vegetacije, za sve korove: metribuzin (Dancor, Senkor)
;tifensulfuron-metil(Okvir, Harmony)

- od kretanja vegetacije, do pojave prve troliske: bentazon (Galbenon), cikloksidim (Focusultra);
- faza druge troliske: imazamoks(Pulsar 40)
- od kretanja vegetacije, do pojave treće troliske: (Butoxon DB)-suzbija zelje(Rumex sp.)
- posle prvog otkosa, za vilinu kosicu: dikvat (Reglon forte, Didikvat).

Za pravilan izbor herbicida koji neće oštetiti useva, a efikasno će suzbiti korov konsultovati se sa stručnim licem u poljoprivednoj apoteci ili poljoprivednoj službi.

Zorica Lazić, dipl.inž.

Beli drvotočac - *Zeuzera pyrina*

Beli drvotočac je štetočina mladih voćaka . Kada naseli grane i mlada stabla, dovoljna je jedna gusenica da se voćka osuši.

Prisustvo ove vrste prepoznaje se po velikoj količini izmeta koji izbacuje kroz izlazni otvor.

Ženka polaže jaja pojedinačno na lisne drške u osnovu pupoljaka i na koru grana na mestu grananja. Po piljenju gusenice se ubušuju u drvo i kroz njegovu srž prave hodnike idući odozdo prema gore. U ovom hodniku gusenice prezime.

Preporuka poljoprivrenim proizvođačima:

Ukoliko se utvrdi pojava ove štetočine, zaražene grane potrebno je rezati i spaljivati.

Izvor PIS.

Milena Ćirić, dipl.inž.

Obnova registracije poljoprivrednih gazdinstava i subvencije po hektaru u 2020. godini

Poljoprivredni proizvođači ni u 2020. godini neće vršiti obnovu registracije u Registru poljoprivrednih gazdinstava. Međutim, poljoprivredni proizvođači moraju da znaju da, svakako, postoji obaveza nosioca poljoprivrednog gazdinstva da Upravi za trezor prijavi svaku nastalu promenu na svom gazdinstvu. To mogu uraditi u ovom periodu, ali i tokom cele godine. Obaveza je da se svaka nastala promena na gazdinstvu prijavi u Registru najviše 30 dana od dana kada je promena nastala. Npr. ukoliko je na gazdinstvu izvršena nabavka novih grka stoke ta se grla moraju upisati u Trezoru. Takođe, ako je npr. livada pretvorena u voćnjak taj podatak se mora evidentirati u Registru.

Ukoliko gazdinstva ne prijave izmenu podataka, u Registru će se zadržati stanje koje je bilo upisano u Registar u 2019. godini.

Dokumentacija za izmenu podataka je nepromenjena i može se preuzeti u područnoj Upravi za trezor. Prilikom prijavljivanja nastale promene na poljoprivrednom gazdinstvu dokumentacija se dostavlja (lično ili poštom) isključivo Upravi za trezor u kojoj je registrovano (upisano) poljoprivredno gazdinstvo.

Važno je da podaci u Registru budu ažurirani ukoliko se želi da se nesmetano koriste podsticaji za biljnu i/ili stočarsku proizvodnju.

Od 1. marta može se mogu podnositi Zahtevi za osnovne podsticaje u biljnoj proizvodnji, poznatiji kao subvencija po hektaru. Poljoprivredni proizvođači mogu ostvariti pravo na ovaj podsticaj podnošenjem zahteva Upravi za trezor u kojoj je gazdinstvo registrovano. Zahtevi se podnose do kraja aprila 2020. godine.

Zahtev sadrži: podatke o podnosiocu; podatke o kulturi koja je zasejana, odnosno zasađena i zbir površina pod kulturama navedenim u zahtevu, a koje su prijavljene u Registar poljoprivrednih gazdinstava. Ove godine iznos subvencije je 5.200 dinara po hektaru zasejane, odnosno, zasađene površine. Zahtev se odnosi na sve kulture, osim na površine koje se nalaze pod prirodnim livadama i pašnjacima

Bojana Nešić, dipl. inž.

Zimsko mirovanje voćaka

Zimsko mirovanje voćaka obezbeđuje određeni izražaj otpornosti voćaka prema mrazovima. Kod voćaka (umereno kontinentalnih) koje su bile izložene temperaturi ispod 7,2 stepena u zimskom periodu mogu da krenu u proleće bez problema u fenofaze vegetacije. U

krajevima sa blagom klimom (Afrika) otežano je kretanje voćaka u proleće naročito kod onih voćaka gde je period mirovanja dug.

Zimsko mirovanje kod nekih voćaka može da traje 5-6 meseci i ono se deli u 4 faze: Početno koje predstavlja prelaz iz vegetacije u zimsko mirovanje. Ono počinje od momenta otpadanja lišća do pojave prvih mrazeva

Biološko mirovanje je uslovljeno naslednim činiocima i javlja se bez obzira da li uslovi sredine prinuđuju voćku da završi vegetaciju. Ono traje oko dva meseca i obično je u novembru i decembru. Trajanje biološkog mirovanja zavisi od sorte i od uslova sredine. Tako voćne vrste delimo na: Voćne vrste sa kratkim i nestabilnim biološkim mirovanjem i voćne vrste sa dugim i stabilnim mirovanjem.

U prvu grupu spadaju kajsija, višnja, trešnja i ovde je biološko mirovanje 15-30 dana. Ako su posle ovog roka uslovi sredine povoljni voćke prelaze u ekološko mirovanje gde je moguće buđenje vegetacije.

U drugu grupu spadaju jabuke, kruške, breskve gde biološko mirovanje traje od 45-60 dana a tek posle ulaze u ekološko mirovanje.

Ekološko mirovanje je u stvari produžetak fiziološkog mirovanja i traje do početka kretanja vegetacije. Uslovljeni je činiocima sredine koji stopiraju vegetaciju. Ovde je presudna temperatura. Završno zimsko mirovanje predstavlja period prelaza iz latentnog života u vegetaciju. Dužina ovog perioda zavisi od naslednih osobina kao i od temperature sredine. Ovaj period je kratak kod kajsije pa otuda kajsije samo ako je temperatura desetak dana iznad 15 stepeni počinju da cvetaju i listaju. Stoga ona strada često od prolećnih niskih temperatura.

Brzaković Nebojša, dipl. inž.

Ishrana teladi u periodu odlučivanja

U uzrastu od 2-2,5 meseci života, telad se odlučuje tj. prestaje da se hrani samlekom i prelazi na čistu ishranu sa kabastim hranivima i koncentratom.

Pri donošenju odluke o odbijanju teladi od sise, potrebno je obratiti pažnju na sledeće:

- da li je tele zdravo (ako pati od neke bolesti, treba odložiti odlučivanje sve dok se ne oporavi)
 - da li je tele staro 2-2,5 meseci
 - da li je teško 75-80kg (težina teleta u vreme odlučivanja treba da je 12-15% od prosečne težine odraslog grla od 650kg i to je 75-80kg, a ovo se može odrediti merenjem obima grudnog koša teleta)
 - da li tele pojede dovoljnu količinu startera (1-1,5kg dnevno)
- da li ima dovoljno čiste vode za piće na raspolaganju

Ako postoje svi ovi preduslovi, tele će bez problema prebroditi ovaj period.

Duža ishrana sa mlekom može samo voditi bržem gojenju i smanjenom unosu kabastih hraniva i koncentrata, što nije dobro za razvoj buraga, tako da je potrebno u toku poslednje nedelje pre odbijanja postepeno smanjivati davanje mleka na jedanput dnevno, a povećati količinu kabastih hraniva i koncentrata.

U momentu kad se odlučuje telad, potpuno se ukida mleko koje je do tada bilo izvor energije i proteina u dnevnom obroku, a koncentri (starter za telad se zamenjuje ukusnim peletiranim koncentratom koji sadrži 14-15% sirovih proteina) i kabasta hraniva od sada preuzimaju tu funkciju.

Posebno su važni koncentri i daju se oko 2kg dnevno jer obezbeđuju pravilan razvoj buraga, a i telad može bolje iskoristiti suhu materiju iz koncentrata nego iz kabastih hraniva, čime usvajaju više energije i proteina.

Od kabastih hraniva se daje visoko kvalitetno seno, dok se vlažna i sveža hrana ne bi trebala davati u prvih 6 meseci života.

Dejan Stanković, dipl. inž.

Organska proizvodnja kupine

Kupuna uspeva do nadmorske visine od 600 m. Zbog obilne rodosti i visoke rentabilnosti njeno gajenje se iz godine u godinu sve više širi. Kupina podnosi različite tipove zemljišta, lako se razmnožava vegetativnim putem. Dosta je otporna na bolesti i štetočine. Punu rodost dostiže u trećoj godini. Prinosi u organskoj proizvodnji mogu biti oko 10-15 t/ha. Gajenjem kupine je

moguće na brdovitim i manje dostupnim površinama. Nedostatak kod kupine je što su plodovi osetljivi prema truljenju, zatim prema transportu. Za berbu kupine unapred sve treba biti pripremljeno.

Privredni značaj kupini daju njene genetsko-biološke i proizvodne osobine kojima se one odlikuju, a što se ogleda u sledećem: brzo stupa u rod, rađa redovno i obilno, plodovi kupine imaju veliku hranjivu, tehnološku i dijetetsku vrednost, a pogodni su i mnogo traženi za razne oblike prerade, duboko zamrzavanje i za potrošnju u svežem stanju. Organska proizvodnja kupine je sigurna, jer se sveži plodovi i njene prerađevine lako i povoljno unovčavaju na domaćem i stranom tržištu. Gajenje je vrlo jednostavno, odlikuje se dugim rasponom sazrevanja plodova (i do 40 dana), što omogućava bolje korišćenje radne snage za berbu. Njeni plodovi imaju visoku vrednost, sadrže kiseline, šećer, minerale, pektine, vitamine i dr. U prehrambenoj industriji koristi se kao odlična sirovina za dobijanje sokova, kupinovitih vina, sirćeta džemova, kompota, želea.

Kupni pogoduju topliji krajevi i južne ekspozicije. Najbolji su blagi nagibi, i da ima dovoljno vlage. Izbalansirano đubrenje i navodnjavanje povećavaju otpornost kupine na niske temperature. Kupina ne podnosi visok sadržaj kalcijuma u zemljištu, kao ni predele koji su jako vetroviti. Razmak sadnje zavisi od načina gajenja, u organskoj proizvodnji razmaci sadnje moraju biti malo veći u odnosu na konvencijalnu proizvodnju. Za meliorativno đubrenje u organskoj proizvodnji treba se obezbediti oko 40 t/ha kompostiranog stajskog đubriva. Kupinu pripremamo za zimu tako što đubrenje ne sme da bude preterano, a sa navodnjavanjem treba prestati u septembru. Cilj je da izdanci u zimu ne uđu prebujni. Otpornost izdanaka na zimske niske temperature ćemo povećati ako krajem septembra kupinjak prskamo bordovskom čorbom. Ukoliko smo kupinjak dobro pripremili za zimu izdržaće temperature do -20°C. Sorte koje su preporučene za organsku proizvodnju su: TONFRI, LOH-NES, ČESTER TORNLESS, KARAKA BLACK, HELEN, LOH.TAJ.

Snežana Janjić, dipl.inž.

Šumadinka – domaća sorta višnje

Domaća sorta stvorena u Institutu za voćarstvo u Čačku ukrštanjem sorti Kereška (Köröser Weichsel) i Hajmanova konzervna (Heimanns Konservenweichsel).

Stablo je slabo bujno, polupatuljasto. Deblo je kratko i pravo, a kora sivobraon boje. Kruna je razgranata, okruglastog oblika. Grane su polusnažne, povijene, širokog ugla grananja. Rodne grančice su duge, rodne celom svojom dužinom, polutanke, sivopepeljaste boje. Vegetativni pupoljci su sitni i šiljasti, a cvetni srednjekrupni, okruglasti, sivobraon boje. List je srednje krupan, ovalan, tamnozlene boje i nazubljen. Ima naglašenu nervaturu sa naličja. Lisna masa nije izražena u odnosu na rod. Cvet je dvopolan, pravilan, srednje krupan. Čašični listići su bele boje. Šumadinka formira puno cveta, i u vreme cvetanja stablo izgleda veoma atraktivno. Pripada grupi srednjecvetnih sorti. Izrazito je samooplodna sorta. Rano prorodi i rađa obilato i redovno. Produkuje dosta polena dobre klijavosti, tako da je dobar oprašivač za druge sorte. Prorodi u drugoj godini i rađa redovno i obilno. Relativno je otporna prema niskim zimskim temperaturama i suši. Osetljiva je na trulež plodova (*Monilinia* sp.) u vreme dugotrajnih kiša u zrenju.

Plod je krupan, prosečne mase oko 6 g, bubrežastog oblika. Pokožica je tamnocrvene boje, glatka i sjajna. Šav nije izražen. Meso ploda je polučvrsto, sočno, rubin crvene boje, kiselkastog ukusa i prijatne arome. Visokog je kvaliteta. Sok je intenzivno obojen. Sadrži 13,6% rastvorljivih suvih materija, 8,5% ukupnih šećera i 1,96% kiselina. Koštica je sitna, okruglastog oblika. Peteljka je srednjeduga, tanka i smeštena u plitkom peteljkinom udubljenju. Udeo jestivog dela (mezokarp i pokožica) u ukupnoj masi ploda je oko 95%.

Šumadinka je sorta poznog vremena zrenja, sazreva u toku prve dekade jula.

Jedna je od vodećih krupnoplodnih sorti višnje obojenog ploda, koja po kvalitetu i rodnosti zaslužuje da se još više širi. Plodovi su dobre transportabilnosti. Pogodni su za stonu potrošnju, ali i za sve vidove industrijske prerade. Šumadinka zahteva rezidbu zbog izraženog ogoljavanja grana koje su donele rod.

Ana Đoković, dipl.inž.

Bakterijska plamenjača jabučastog voća - *Erwinia amylovora*

Ova bakterija, prema pravilniku o utvrđivanju liste štetnih organizama je svrstana na karantinsku listu A2, kao štetni organizam koji je utvrđen na ograničenom području Republike Srbije. Infekcija ovim parazitom se ostvaruje preko cveta i preko otvorenih povreda. Ukoliko se ne preduzimaju mere za saniranje zaraženog zasada u smislu pravilne rezidbe i hemijske zaštite parazit nastavlja da se širi kroz grančice i grane, a može doći i do debla. Simptomi pojave ove bolesti su zavisno od mesta ostvarene infekcije različiti. Oni se manifestuju kao sušenje cvetova i cvetnih grančica, sušenje letorasta i njegovo povijanje sa vrha – „pastirski štap” i pojava rak rana na granama i deblu iz kojih pri vlažnom i toplom vremenu curi tzv. „bakterijski eksudat”. Ove rak rane se mogu prepoznati tokom zimskog perioda po pucanju kore i crnilu koje se javlja zbog pojave bakterijskog eksudata tokom vegetacije. Kasnije se na tom delu razvijaju gljive „čađavice” pa ta zona dobija čađavo crnu boju.

Za pojavu ovog oboljenja potreban je izvor zaraze (neko zarašeno stablo u blizini ili zaraza u samom zasadu) i osetljiva biljka domaćin (jabuka, kruška, dunja, mušmula i sl.) Parazit se održava u biljci – u zaraženim grančicama i granama nastavljaajući da se širi u njima. Tom prilikom napadnuti letorasti i grane se suše. U svim slučajevima gde nisu preduzimane preporučene mere u borbi protiv ove bolesti nastavlja se njeno širenje i tokom ove vegetacije.

Vremenski uslovi, prevashodno kišne padavine i povoljne temperature tokom perioda cvetanja su osnovni faktor za ostvarivanje zaraze kroz otvoren cvet.

Na području Zlatiborskog okruga “kišno proleće“ u toku cvetanja uglavnom stvora povoljne uslove za širenje ovog patogena u zasadima jabučastog voća u kojima je već prisutan inokulum.

Pojava bakteriozne plamenjače je zabeležena na području opština Arilje, Požega, Priboj, Prijepolje, Užice i Bajina Bašta. Najviše su zahvaćeni zasadi sa sortom Ajdared, a od kruške Kaluđerka i Viljamovka.

Neadekvatnom rezidbom obolelih grana tokom vegetacije neretko dolazi i do širenja ovog oboljenja, zbog izostanka dezinfekcije alata. Bolji i sigurniji rezultati se postižu ako se obolele grane uklanjaju u vreme mirovanja vegetacije tj. u zimskom periodu do 30 cm ispod vidljivo napadnutog dela. Zaražene grane se prepoznaju po tome što je lišće na njima sasušeno i ne opada ni tokom zime. Ova bakterija napada i izvesne domaćine iz divlje i gajene populacije. Kao domaćini Erwinije opisani su još i glog, dunjarica, vatreni trn, oskoruša, japanska dunja, divlja i japanska mušmula.

Tokom zimskog perioda se preporučuje obilazak i pregled zasada jabučastog voća. Tom prilikom je potrebno ukloniti obolele mladare, tanje i deblje grane, odstraniti rak rane ili pak iskrčiti jače obolela stabla. Tanje grane je potrebno orezati na 30 cm, a deblje na 50 cm ispod obolelog tkiva. Ove grane i stabla je potrebno izneti iz zasada i obavezno spaliti. Preporučuje se da se svakako ovaj posao obavi tokom zime jer u tom slučaju nije potrebna dezinfekcija makaza i alata.

Rak rane se odstranjuju sasecanjem ili ljuštenjem, pri čemu treba odstraniti i deo zdravog tkiva. Sve rezove i sanirane rak rane je potrebno dezinfikovati etil alkoholom (70-80 %) ili 10-procentnim natrijum hipohloritom (Varikina) ili rastvor plavog kamena (5%), a zatim ih premazati kalem voskom ili fitobalzamom.

U redovnu zaštitu je potrebno uvrstiti primenu bakarnih fungicida na bazi bakar sulfata (plavi kamen) za jesenje prskanje ili bakar hidroksida s' proleća u fazi zelenih buketića.

Kao preventivnu meru moguće je u zasadima gde se ova bolest nije pojavila, primeniti sredstva na bazi bakra (Funguran, Cuproxat, Nordoks) u nižim dozama tokom vegetacije, kao i obavezno “plavo prskanje” na kraju vegetacije u opadanju lista i na proleće. U zaštiti od ovog parazita dobre rezultate postiže i kombinacija preparata Aliet ili Foliet u koncentraciji 0,25% (250 g na 100 l vode) + Cuproxat ili Funguran 0,05 % (50 g na 100 l vode).

Milenko Gavrilović, dipl. inž.

AGRO PONUDA BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

Poštovani poljoprivredni proizvođači posetite stranicu <http://www.agroponuda.com/> ili nam se obratite ako želite nešto da oglasite da prodajete ili kupujete

Dominantne mesečne cene preuzete iz biltena STIPS-a

Cene žive stoke u Srbiji 17-23.02.2020.god.

Cene žive stoke na stočnim pijacama				Klanične cene žive stoke			
Životinje	težina	rasa	Dominantna cena	Životinje	težina	rasa	Dominantna cena
Dviske	Sve težine	Sve rase	150-220	Bikovi	Preko 500kg	HF	195-225
Jagnjad	Sve težine	Sve rase	270-350	Bikovi	Preko 500kg	SM	220-235
Jarad	Sve težine	Sve rase	200-300	Jagnjad	Sve težine	Sve rase	260-310
Junad	preko 480kg	SM	220	Junad	Do 300kg	Sve rase	
Junad	350-480kg	Sve rase		Junad	350-480kg	Sve rase	210-230
Bikovi	Preko 500kg	SM	220	Junad	Preko 480	Sve rase	200-230
Krave za klanje	Sve težine	SM	150-160	Krave za klanje	Sve težine	SM	120-180
Krmače za klanje	Preko 130kg		120-150	Krmače za klanje	Sve rase		110-140

Ovce	Sve težine	Sve rase	110-160	Ovce	Sve težine	Sve rase	120-140
Prasad	16-25kg	Sve rase	230-300	Prasad	16-25kg	Sve rase	180-300
Prasad	Do 15kg	Sve rase	240-310	Prasad	Do 15kg	Sve rase	
Tovljeni ci	80-120kg	Sve rase	120-180	Tovljeni ci	80-120kg	Sve rase	140-180
Tovljeni ci	Preko 120kg	Sve rase	110-160	Tovljeni ci	Preko 120kg	Sve rase	110-170
Telad	80-160	SM	380-480	Telad	80-160	SM	360-500
Koze	Sve težine	Sve rase	100-150	Dviske	kg	Sve	150-180

Cene žitarica i stočne hrane na produktnoj berzi 17-21.02.2020.god.

Kukuruz	Pšenica	Soja	Suncokret
17,05din/kg	21,34din/kg	43,56din/kg	din/kg

Cene povrća u Srbiji kvantaške pijace zaključno sa 13-23.02.2020.god.

Vrsta	Dominantna cena jed. mere din/kg	Vrsta	Dominantna cena Jedinica mere din/kg
Cvekla	25-40	Paradajz	130-180
Brokoli	140-170	Luk beli	350-550
Kupus	20-30	Luk crni	30-50
Karfiol	130-250	Patlidžan	180-300
Krastavac	150-300	Paprika babura	240-300
Krompir	25-40	Paprika ostala	220-280
Zelena salata	14-30	Spanać	40-140
Pasulj beli	190-220	Tikvice	120-200
Šargarepa	25-40	Praziluk	50-80

Cene voća u Srbiji sa kvantaške pijace zaključno sa 17-23.02.2020.god.

Vrsta	Jedinica mere din/kg	Vrsta	Jedinica mere din/kg
Jabuka ajdara	45-60	Orah	800
Jabuka ostala	30-70	Jabuka zlatni delišes	45-60
Grožđe belo	200	Grožđe crno	
Kruška	100-165	Jabuka greni smit	45-60

Izdavač:

„POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA “ DOO Užice

Tiraž:300 primera